EVALUAREA CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚAREA ȘI EDUCAȚIA ADULȚILOR: MODEL DE EVALUARE STATICĂ

CURRICULUM ASSESSMENT FOR ADULT LEARNING AND EDUCATION: STATIC EVALUATION MODEL

Lilia SPÎNU, ORCID: 0000-0001-9690-5450
Natalia TOMA, ORCID: 0000-0001-7168-2561
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 378.147:374.71:37.016

e-mail: spinulilia0305@gmail.com
e-mail: nataliatoma2007@gmail.com

Introducere. Evoluția conceptului de curriculum și multiplele sale accepții pun în evidență faptul că acesta contribuie la satisfacerea unor nevoi sociale prin oportunitățile educaționale pe care le oferă. Această realitate îi conferă curriculumului perspectiva unui program de formare care valorizează elemente de ordin istoric și cultural al societății, program în interiorul căruia actorii sunt legați prin problematica evaluării. În acest context, „evaluarea necesită o practică care nu poate fi dobândită *in abstracto*, dar se justifică și se manifestă într-o situație care influențează semnificația rezultatelor, ceea ce ne obligă ca, în mod necesar, să legăm evaluarea de contextul în care se manifestă" [3, p.11].

Pentru că „a evalua înseamnă a confrunta un ansamblu de informații cu un ansamblu de criterii" [2, p.68], este important de determinat ansamblul de criterii, indicatori și întrebări evaluative centrate pe elementele-cheie ale curriculumului care, în funcție de scopul evaluării, vor contura cadrul referențial al evaluării. Demersul, definit de G.Figari (1994) drept „proces de elaborare a unui cadru de referință (articular după cele două dimensiuni ale sale: generală și situațională), semnifică identificarea unui context și contruirea, pe baza datelor, a unui corp de referințe relativ la un anume obiect (sau situație) în raport cu care putem stabili un diagnostic, un program de formare și de evaluare" [2, p.54].

Modelul de evaluare statică a curriculumului pentru educația nonformală a adulților. Evaluarea statică a curriculumului [1; 5, p.52-57; 4] este un model dezvoltat pentru evaluarea curriculumului educațional proiectat în Republica Moldova, printr-o acțiune realizată din două perspective: *Evaluarea curriculumului în baza unor criterii și cerințe prescrise* și *Evaluarea inter- și trans-disciplinară în baza unei metodologii*.

Evaluarea statică are ca *obiective*: **(1)** determinarea coerenței verticale și orizontale dintre componentele curriculumului educațional, curriculumului la nivelul ariilor curriculare și a sistemului disciplinelor/activităților de dezvoltare; **(2)** determinarea dozării optime de unități de competențe, capacități și atitudini. Evaluarea statică este centrată pe analiza componentelor curriculare și vizează trei subcomponente curriculare: *unități*

de competențe – conținuturi – acțiune didactică, componente care descriu cadrul de referință al evaluării și delimitează direcțiile de acțiune în elaborarea și desfășurarea demersului evaluativ.

Evaluarea subcomponentei *Unități de competențe* are ca obiective: aprecierea conceptului de curriculum disciplinar în relația cu concepția generală; aprecierea competențelor generale din perspectiva realizării transdisciplinarității și a elementelor de ordin cantitativ (suficiență și supradozare); evaluarea unităților de competențe din perspectiva complexității și a caracterului lor inter- și transdisciplinar.

Evaluarea subcomponentei *Conținuturi* are ca obiectiv: aprecierea conținuturilor: dozare, flexibilitate, pragmatism, corelare cu unitățile de competențe, acordul cu nivelul de dezvoltare al educabilului, sistematizare, suficiență.

Evaluarea subcomponentei *Acțiune didactică* are ca obiective: valorificarea sugestiilor metodice din perspectiva metodelor pedagogice propuse, a eficienței, a adecvării activităților de învățare la unități de competențe și conținuturi și a suficienței acestora; aprecierea sugestiilor de evaluare din perspectiva clarității, tipurilor de evaluare, criteriilor și corelării evaluării cu demersul didactic centrat pe competențe.

Tabel

Modelul de evaluare statică a curriculumului: sistem de indicatori de evaluare [6]

Componenta	**Indicatori de evaluare**
Structura curriculumului	• Prezența componentelor structurale formale ale curriculumului pentru fiecare disciplină/ activitate: preliminarii, concepție, obiective generale, obiective cadru și de referință, conținuturi, activități de învățare, sugestii metodologice și de evaluare, bibliografie.
Competențe generale	• Numărul total de competențe. • Numărul de competențe comune pentru toate disciplinele/ activitățile învățare.
Competențe specifice/ unități de competențe	• Cunoștințe. • Capacități. • Atitudini.
Conținuturi	• Numărul de unități de conținut. • Corelarea conținuturilor cu unitățile de competențe.
Sugestii metodologice, activități de învățare	• Strategia didactică. • Metodele de învățare și educație. • Formele organizaționale. • Tipurile de acțiuni educaționale.
Evaluare	• Obiective de evaluare. • Metode și tehnici de evaluare; tipologia testelor; măsurare și notare; feed-back.

Așadar, evaluarea statică cuprinde structura curriculumului, competențe generale și specifice, conținuturile și sugestiile metodologice. Modelul urmărește aprecierea gradului de complexitate a unităților de competențe prin următoarele acțiuni: (1) cuantificarea unităților de competențe în raport cu taxonomia competențelor acceptate; (2) înregistrarea frecvenței unităților de competențe de un anumit tip în raport cu taxonomia competențelor adoptate; (3) determinarea indicelui de variabilitate pe categorii de unități de competențe.

Metodologia asociată acestui model de evaluare utilizează metode cvalimetrice pentru obținerea de informații utile pentru perfecționarea textului curriculumului. Acțiunile sunt bazate pe harta sinoptică și pe analiza gradului de complexitate a obiectivelor, dar lasă deschisă evaluarea curriculumului ca model pedagogic. Evaluarea statică a făcut obiectul unei cercetări doctorale în Republica Moldova [1]. Cercetarea a validat prin experimentare instrumentarul de evaluare prin aprecierea calității curriculumului educațional de către experți independenți.

Evaluarea statică se realizează în baza analizei holistico-sistemice a calităţii curriculumului ca document şi este dominant orientată spre curriculum ca „intrare" în sistem, procesul fiind analizat numai la nivel proiectiv, aşa cum este descris în curriculumul proiectat. În modelul de evaluare statică evaluarea de proces este realizată ca descriere curriculară, scopul fiind evaluarea coerenţei, pertinenţei şi fezabilităţii demersului de învăţare pe care curriculumul îl construieşte la nivel strategic şi tactic. Aplicarea acestui model evidenţiază dominanţa evaluării de regularizare cu deschideri spre orientare şi validare, întrucât evaluarea sugestiilor metodologice, a ansamblului activităţilor de învăţare şi a componentei evaluare este extinsă prin activități de învățare și prin analiză statistică, experiment sau observare.

Concluzie. Informaţiile care susţin analiza şi evaluarea sunt dominant cantitative şi accentul cade pe coerenţa, aplicabilitatea şi fezabilitatea curriculumului proiectat. Evaluarea gradului de complexitate a unităților de competențe este realizată din trei perspective: (1) corelarea acestora cu diferite categorii de competențe transdisciplinare, (2) plasarea în taxonomie şi (3) determinarea indicelui de variabilitate – elemente care completează harta sinoptică.

Referințe:

1. DARII, L. *Bazele pedagogice ale evaluării curriculumului disciplinar pentru învățământul primar*: Teză de doctorat. Universitatea de Stat din Moldova. Chișinău: IȘE, 2003. 105 p.
2. De KETELE, J.-M. L´evaluation conjuguée en paradigme. In: *Revue Française de pédagogie,* 1993a, no.103, pp.59-90.
3. FIGARI, G. *Evalue: quel référentiel?* DeBoeck Université, Bruxelles. 191 p.
4. GUȚU, Vl. (coord.) *Teoria și metodologia proiectării curriculumului universitar în contextul reformei învățământului în Republica Moldova*. Chișinău, 2001. 69 p.

5. GUȚU, Vl. *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadrul conceptual*. Chișinău: Litera, 2000. 80 p.
6. NEAGU, M., ACHIRI, I. *Evaluarea curriculumului școlar proiectat*: Ghid metodologic. Iași: Editura PIM, 2008. 111 p.

Rezumatul a fost elaborat în cadrul Programului de Stat: „Cadrul conceptual, metodologic și managerial al educației nonformale în Republica Moldova”. Cifrul: 20.80009.0807.23.